

Rasa, etničnost in nacionalnost

UVOD

Rasizem in konflikti med etničnimi in narodnostnimi skupinami so že dolgo značilnost človeških družb.

RASA

Biološke teorije o rasi poskušajo vzpostaviti odnos med fenotipom (fizične značilnosti) in genotipom (genske značilnosti).

MICHAEL BANTON - TEORIJE RASE

rasa kot rod (monogenetska teorija), ki pravi, da imajo vsi ljudje skupen izvor (Adam in Eva),

rasa kot tip (poligenetska teorija), ki pravi, da vsi ljudje nimajo skupnega izvora in da je človeštvo razdeljeno na ločene skupine,

rasa kot podvrsta (Darwinova evolucijska teorija).

HERBERT SPENCER - ČLOVEŠKE PODVRSTE IN DRUŽBENA EVOLUCIJA

Ideja o družbeni evoluciji. Mešanje ras lahko koristi družbi. Družbe lahko sestojijo iz ene rase, pogosto pa so mešanica več ras. Spencer razvije zapleteno shemo za kategoriziranje družb, ki temelji na tem, ali imajo kompleksno strukturo in ali so stabilne ali nestabilne:

- preproste družbe (enotno delujoča celota, ki ni razdeljena na različne dele, skupine, plemena),
- sestavljena družba (preproste skupine imajo skupne voditelje podrejene glavnemu vodji),
- dvojno sestavljene družbe (še bolj kompleksno zgrajene iz številnih sestavljenih družb, združenih pod eno samo vlado)

Najbolj kompleksne in torej najbolj razvite družbe med vsemi so bile trojno sestavljene družbe (stara Mehika, Asirski imperij, rimski imperij,...)

MIGRACIJE IN RASNI ODNOSI

MIGRACIJE IN ASIMILACIJA

Model imigrant-gostitelj: poskuša obravnavati odnose med dominantno gostiteljsko družbo in majhno imigrantsko družbo. Model poudarja stabilnost, skupne moralne vrednote ter počasno evolucijsko spremembo, ki vključuje proces prilagajanja. Imigrantska skupina se bo na koncu navadila na način življenja v gostiteljski družbi in se bo vanjo asimilirala.

ROBERT E. PARK: ODNOSI MED RASAMI IN MIGRACIJE

Centrifugalna razpršitev razprši ljudi iz nekoč koncentrirane populacije po svetu.

Centripetalna sila razpršene ljudi iz različnih skupin povezuje.

Medrasno prilagajanje sledi migracijam in osvajanju. Vključuje rasno tekmovanje, konflikte, akomodacijo in asimilacijo.

Tekmovanje je univerzalni biološki pojav, je boj za obstanek. Je boj skupin in posameznikov v ekološkem redu, konflikt pa je bolj med posamezniki v družbenem redu.

Akomodacija omogoča ljudem, da živijo in delajo v prijateljskih pogojih in ne zagotavlja, da bodo odnosi ostali harmonični.

Asimilacija nudi trajno rešitev problemov, ki jih ustvarjajo odnosi med rasami.

SHEILA PATTERSON - TEMNI TUJCI

Rasni položaj: jasna delitev med imigrantskimi skupinami.

Imigrantski položaj

Stopnje prilagoditve: akomodacija (minimalna prilagoditev in sprejemanje), integracija (pluralistična integracija je stopnja, kjer se prihajajoča skupina v celoti prek svojih organizacij prilagaja na stalno pripadnost družbi, ki jo sprejema predvsem v gospodarskem in javnem življenju) in asimilacija (popolna prilagoditev imigrantov ali manjšinske skupine v družbi).

JOHN RICHARDSON IN JOHN LAMBERT - KRITIKA MODELA IMIGRANT-GOSTITELJ

Definirata štiri glavne napake omenjenega modela:

- nejasnost glede položaja različnih stopenj (včasih velja za neizogibno, da bo družba stopala skozi vse te stopnje s postopnim premikanjem proti asimilaciji)
- dvomita v predpostavke, da je asimilacija zaželena (migrantska skupina se hoče, ali naj bi se hotela, odreči svoji kulturi in se popolnoma integrirati v družbo gostiteljico)
- model namenja premalo pozornosti rasizmu kot vzroku za etnični konflikt in neenakost (gostitelji so bili vzgojeni, da gledajo na prišleke stereotipno in imajo do njih sovražen odnos)
- ni nujno, da v družbi gostiteljici obstaja konsenz (skrije razlike med moškimi in ženskami ter različnimi razredi pa tudi med etničnimi skupinami, zanemarja kulturno raznolikost in raznovrstnost vrednot, ki sta med gostitelji že lahko navzoči)

STEPHEN CASTLES IN GODULA KOSACK - MARKSISTIČNI POGLED NA MIGRACIJE

Migracije je treba preučevati v okviru mednarodnega kapitalističnega sistema. Migrantom v različnih državah so skupni: podrejeni položaj na trgu delovne sile, koncentriranje v revnih območjih in slaba prebivališča, pomanjkanje izobraževalnih možnosti, razširjeni predsodki in diskriminacija s strani nižjih slojev in oblasti.

Trdita, da migracije izvirajo iz mednarodnega ekonomskega sistema. Poleg tega, da imigracije služijo interesom vladajočega razreda, ko zmanjšujejo plače, pomagajo ohranjati oblast vladajočega razreda v kapitalističnih družbah.

TEORIJE O RASIZMU

PSIHOLOŠKE TEORIJE RASIZMA

Frankfurtska šola: rasizem je značilnost abnormalne manjšine v populaciji in ta abnormalnost, ki povzroča rasizem je psihološka.

Avtoritarna osebnost: osebnost, ki je vključena v stereotipno mišljenje, sadizem, izkazovanje moči in slepo priznavanje vsega, kar se zdi močno.

Kritike psiholoških teorij: psihološke teorije predpostavljajo, da so rasizem in predsodki omejeni na majhno število abnormalnih posameznikov. Mnoge teorije trdijo, da je rasizem proizvod kulture ali ekonomskega sistema družbe in torej ni omejen na manjšino posameznikov.

OLIVER C. COX - MARKSISTIČNA TEORIJA RASIZMA

Etnične skupine so katerekoli posebne družbene skupine, ki živijo tekmovalno v odnosu nadvlade ali podrejanja glede na nekatere druge ljudi ali ljudstva znotraj ene države ali ekonomskega območja. Lahko bi jih razdelili glede na kulturo ali glede na trase.

Rase prepoznavamo glede na fizične značilnosti.

Rasizem je skupek prepričanj, namenjenih upravičevanju in s tem ohranjanju izkoriščanja neke skupine s strani druge.

Kritike Coxa: mnogi se ne strinjajo z njim, da je rasizem povezan s kapitalizmom in kolonializmom.

BIRMINGHAMSKI CENTER ZA SODOBNE KULTURNE ŠTUDIJE - NEOMARKSISTIČNA TEORIJA RASIZMA

Strinjajo se s Coxom, da je na rasizem vplival kolonializem in z drugimi marksističnimi avtorji, da je povezan z izkoriščanjem priseljenske delovne sile v kapitalističnih družbah.

Novi rasizem: poudarja kulturne razlike med etničnimi skupinami.

NACIONALIZEM IN IDENTITETA

NACIONALIZEM

B. Anderson: narod je zamišljena (mnogi člani majhnega naroda se nikoli ne srečajo ali slišijo med seboj, pa vendar čutijo, da pripadajo eni skupnosti) politična skupnost - v svojem bistvu omejena (narod vključuje samo ljudi, ki jih šteje za svoje pripadnike) in suverena (nacionalizem išče in slavi neodvisnost in samoupravo skupine ljudi).

B. Anderson: rasizem temelji na sanjah o večni kontaminaciji, skupini ljudi pripisuje trajne, biološke značilnosti; nacionalizem ne obsoja posameznikov, da naj bi neizogibno pripadali neki določeni skupini ljudi. Nacionalizem temelji na prepričanju, da bi neka skupina ljudi morala imeti svojo državo.

IMMANUEL WALLERSTEIN - SVETOVNI SISTEM IN ČLOVEŠTVO

Ljudje imajo v sodobnem svetu dvoumne identitete. Ljudje iz iste skupine bodo različno odgovarjali, ko jih vprašamo o njihovem čutu identitete.

Človeštvo je rasa (genska kategorija, ki ima vidno fizično obliko) + narod (sociopolitična kategorija, povezana z dejanskimi ali potencialnimi mejami države) + etnična skupina (kulturna kategorija, ki naj bi imela neko določeno vedenje, ki se prenaša iz generacije na generacijo in ni povezana z državnimi mejami).

Razvoj kapitalizma je povzročil razvoj svetovnega sistema. Kapitalistična ekonomija se je postopoma razširila tako zelo, da je vsak kotiček sveta postal del mednarodnega gospodarstva. Le-to še vedno temelji na izkoriščanju nekaterih delov sveta: osrednja območja, tista, ki so najbolj razvita, izkoriščajo periferna območja, ki so se razvila bolj daleč od središč kapitalistične ekonomske moči.

STUART HALL - MI MEŠANCI

Trdi, da ima kapitalizem nasprotujoče učinke; ustvaril je nacionalno državo in z njo nacionalizem, v zadnjem času pa kapitalizem sproža tudi sile, ki spodkopavajo nacionalne strukture. Na eni strani je globalna narava sveta ustvarila transnacionalne imperitive, po drugi strani pa se zdi, da je globalizacija vodila v krepitev lokalne zvestobe in identitete.